

PENGENES VANDRING

EU's spisekammer højt mod nord: Grønlandske fisk sikrer profit og mad til Europa

Pause fra arbejdet på Royal Greenlands rejefabrik ved havnen i Ilulissat.

📷 Morten Larsen

★ GRØNLAND

ml@arbejderen.dk

Store trawlere fra EU fisker hvert år tusindvis af ton fisk og rejer i de grønlandske farvande.

Alene fra 2016 til 2018 fangede europæiske trawlere 42.600 ton fisk til en værdi af 1,5 milliarder kroner. EU betalte kun knap 400 millioner kroner – cirka en fjerdedel af den reelle værdi – for de grønlandske fisk. Det fremgår af EU's evaluering af fiskeriaftalen med Grønland.

Det er en lille håndfuld fartøjer fra Tyskland og Danmark, der fanger langt størstedelen (93 procent) af alle de grønlandske fisk, der bliver fanget af EU-fartøjer. Danske fartøjer står for næsten en tredjedel af alle de fisk og skaldyr, som EU-fartøjer fanger i Grønland.

DANSK REJEMILLIARDÆR

En af de fiskegiganter, der nyder godt af EU's kvoter i Grønland, er den danske rejekoncern Ocean Prawns A/S, der er en af de helt store aktører inden for rejefiskeri.

“ Vi ved, hvad fisken koster, når den forlader Grønland - og vi ved, hvor meget fisken koster, når den via Danmark, Tyskland og så videre lander hos kunderne rundt om i verden. Den værdiforøgelse ser vi selvfølgelig helst sker i Grønland, der ejer fiskeressourcerne og fanger fisken.

BENDT B. KRISTIANSEN,
INUIT ATAQTIGIIT (IA)

EU's kvoteopkøb i Grønland betyder, at pengene vælter ind i kassen hos Ocean Prawns A/S, der er ejet af den bornholmske rejekonge, milliardær og hovedaktionær Kristian Barslund Jensen i spidsen. Sidste år opnåede den familieejede koncern sit næstbedste resultat nogensinde: Et overskud på 125 millioner kroner før skat – en fremgang på 34 millioner i forhold til 2018.

Med en formue på 1,8 milliarder kroner blev familien Barslund Jensen sidste år placeret som nummer 72 på listen på Berlingske Business' opgørelse over Danmarks 100 rigeste.

Ocean Prawns A/S ejer nogle af verdens største og mest moderne trawlere til fiskeri af rejer og hellefisk i arktiske farvande og fanger hvert år cirka 20.000 ton koldtvandsrejer og hellefisk.

Ocean Prawns A/S har netop bestilt en ny kombineret reje- og hellefisktrawler til 400 millioner kroner med plads til 35 mand og 1200 ton rejer.

GRØNLAND KAN SELV

Men faktisk har Grønland slet ikke brug for at sælge en masse kvoter til EU.

Grønland kan nemlig sagtens selv

fange flere fisk og rejer – og dermed sikre flere arbejdspladser og indtægter til Grønland. De seneste år er den grønlandske fiskeflåde vokset, og gamle trawlere er blevet udskiftet med moderne, effektive trawlere.

– Kapaciteten i den grønlandske fiskeflåde er vokset støt i de sidste årtier, og dermed kan grønlandske fiskefartøjer også fiske en større andel af vores kvoter selv, fortæller Katrine Kærgaard fra Grønlands Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug til Arbejderen.

Hun uddyber:

– Da vi i 1985 indgik den første fiskeaftale med EU, havde vi en lille havgående flåde, som primært fiskede rejer. I 2020 har vi en af de mest moderne havgående fiskeflåder i Nordatlanten, som kan fiske en lang række arter som rejer, hellefisk, torsk, rødfisk, lodde og makrel.

– De grønlandske fiskeriselskaber er i fuld gang med at forny fiskeriflåden, og i løbet af 2019-2020 er seks helt nye, topmoderne fisketrawler kommet ind i fiskeriet. Den havgående fiskeflåde i Grønland består i dag af en række store, moderne og effektive havgående trawlere, herunder otte rejefartøjer, syv fiskefartøjer og to pelagiske fartøjer, forklarer Katrine Kærgaard.

Et eksempel er Royal Greenlands nye kæmpetrawler M/tr Sisimiut. Fra juni til september i år fangede den nye trawler næsten 3000 ton hellefisk. Det er 1000 ton mere, end den gamle trawler fangede i samme periode i 2018.

STORE FORDELE FOR EU

Grønland og EU har haft en fiskeriaftale, siden Grønland meldte sig ud af EU i 1985.

EU følger nøje med i, hvor god en forretning det er at fiske i Grønland.

Sidste år udarbejdede EU en omfattende evaluering af fiskeriaftalen mel-

lem Grønland og EU. Her konstaterer EU, at aftalen har ”leveret store fordele for EU i forhold til omkostningerne”, og at ”merværdien for EU er høj”.

Fiskeriaftalen mellem EU og Grønland løber for fire år ad gangen. Den nuværende fiskeriaftale udløber den 31. december i år. Derfor forhandler EU og Grønland i øjeblikket om en ny aftale. I skrivende stund er der nedbrud i forhandlingerne.

EU konkluderer også, at: ”Ejerne af fartøjerne i EU, der har adgang til de grønlandske kvoter, er tilfredse med aftalen og anbefaler stærkt, at den bliver fornyet – mens grønlandske ejere er imod aftalen og vurderer, at Grønland ville have større fordel af at sikre en større del af kvoterne til grønlandske virksomheder”, skriver EU i sin evaluering.

EU fik først adgang til at fiske i grønlandsk farvand, da Danmark – og dermed også Grønland – kom med i EF i 1973. Dengang var Grønland et amt i Danmark og blev derfor også en del af EF, da Danmark stemte ja – på trods af at et klart flertal (71 procent) af grønlænderne stemte klart nej til at blive en del af EF.

Det var altså ikke grønlænderne selv – men derimod det danske ja til EF og de danske politikere, der åbnede Grønlands farvand op for EU's fisketrawlere. Da det grønlandske hjemmestyre blev indført i 1979, udskrev grønlænderne en ny afstemning om EF-medlemskab i 1982, hvor Grønland stemte sig ud af EF.

MODERNE KOLONIALISERING

Arbejderen har været på besøg i en af Grønlands største fiskeribyer, Ilulissat, hvor langt størstedelen af indbyggerne arbejder som enten fiskere eller på fiskefabrikkerne i byen.

Om sommeren sejler de grønlandske fiskere i deres små både og joller ud ved Isfjeldsbanken. Om vinteren foregår fiskeriet længere inde i fjorden, hvor der fiskes fra isen.

De grønlandske fiskeres – og resten af fiskeindustriens – kamp for deres ret til de grønlandske ressourcer handler ikke kun om kvoter og retten til at fange de fisk og skaldyr, der er i farvandet omkring Grønland. Den handler også om at sikre, at værdien af fisken bliver i Grønland.

I dag bliver størstedelen af de fisk, som de grønlandske fiskere fanger og lander på fiskefabrikkerne i Nuuk, Ilulissat og så videre, eksporteret som hele fisk.

Derfor får de grønlandske fiskere i øjeblikket kun mellem 17 og 21 kroner per kilo hellefisk. Det er under en tiendedel af kiloprisen for en færdigpakket røget og skiveskåret hellefisk, der koster 25 kroner for 90 gram på tilbud i Netto i Danmark.

Den grønlandske torsk, hellefisk og en lang række andre fisk og skaldyr bliver nemlig forarbejdet på fiskefabrikker uden for Grønland. Store dele af de grønlandske fisk og skaldyr bliver nemlig solgt hel og ubearbejdet og sendt til Danmark, Østeuropa og Kina.

Det er i Tyskland, Polen, Kina og Danmark, at den grønlandske fisk bliver skåret i fileter, paneret eller røget, skåret i skiver, pakket og sendt til supermarkeder og ud til forbrugerne i Danmark og resten af verden. Det er altså i udlandet, at hele værdiforøgelsen sker, og eksempelvis hellefiskens stiger fra de cirka 20 kroner per kilo, de grønlandske fiskere får – til langt over det dobbelte.

Men der er intet til hinder for, at

**Læs resten af artiklen på
arbejderen.dk**

ABONNÉR NU!

kun 100 kr om måneden

arbejderen.dk/abo

Fordi det ikke er lige meget, hvor du læser dine nyheder